

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора економічних наук, професора

Шматько Наталії Михайлівни

на дисертаційну роботу Пархоменко Наталії Олександрівни

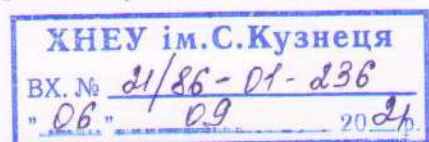
на тему: *Управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища: теорія, методологія та практика*»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи та зв'язок дисертації з науковими програмами

Динамічний розвиток глобального середовища, його постійна адаптивність та гнучкість висувають підвищені вимоги до системи управління розвитком міжнародних та вітчизняних бізнес-систем, що потребує вирішення завдань, які стоять перед менеджментом стосовно розробки стратегічного інструментарію управління. Сучасні умови ведення бізнесу сприяють зростанню інтересу менеджменту бізнес-систем різних рівнів до оновленої концепції управління розвитком бізнес-систем, яка дозволяє оперативно оцінювати міжнародні та локальні тенденції, прогнозувати їх вплив на процес функціонування та розвитку бізнес-систем, сприяти досягненню метастану та допомагати розробляти та реалізовувати стратегію розвитку бізнес-систем.

Формування стратегії розвитку бізнес-систем, вибір пріоритетів їх функціонування не може відбуватися окремо від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які швидко змінюються. При цьому прогнозування тенденцій розвитку та оцінювання їх впливу на функціонування бізнес-систем мають реалізовуватися за допомогою інноваційних управлінських інструментів, які мінімізують час на прийняття рішень, а побудована в результаті стратегія розвитку має бути максимально обгрунтованою, враховувати різні альтернативні можливості і сприяти досягненню цілей розвитку бізнес-систем.

З огляду на це особливої актуальності набувають питання щодо управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища, що і обумовило актуальність обраної теми дисертації Н.О. Пархоменко.

Комплексність, послідовність і логіка наведених аргументів свідчить про наукову значимість і практичну спрямованість дисертаційної роботи Пархоменко Наталії Олександрівни «Управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища: теорія, методологія та практика».

Актуальність теми дисертаційної роботи підтверджується і тим, що обраний напрямок дослідження є складовою частиною науково-дослідних робіт Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України. У межах наукових досліджень Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля при виконанні держбюджетної науково-дослідної роботи за темою «Теоретичні основи формування та використання потенціалу розвитку соціально-економічних систем» (номер державної реєстрації 0109U0000082) здобувачем досліджено стан розвитку міжнародних та вітчизняних бізнес-систем та сформовано принципи та закономірності розвитку бізнес-систем, що сприяло формуванню концепції управління розвитком бізнес-систем; при виконанні науково-дослідної теми «Теоретичні основи передбачення та протидії кризовим явищам в економіці регіону» (номер державної реєстрації 011U000037) автором було запропоновано методологічний інструментарій діагностики розвитку бізнес-систем та розроблено методичний підхід до оцінювання розвитку бізнес-систем та ідентифікації схильності бізнес-систем до кризового стану; при виконанні теми «Розробка теоретико-методологічних основ проектно-орієнтованого управління стійким і безпечним розвитком регіону в епоху економіки знань» (номер державної реєстрації 0112U000233) автором проведено аналіз сучасних теоретичних та методичних положень щодо розвитку бізнес-систем та розроблено концептуальні підходи до управління розвитком бізнес-систем; при виконанні теми «Теоретико-методологічні основи проектно- і процесноорієнтованого управління на регіональному рівні

безпечним функціонуванням і розвитком суб'єктів і об'єктів діяльності в умовах економіки знань, системних криз та гібридних загроз» (номер державної реєстрації 0115U000647) автором сформовано інструментарій управління розвитком бізнес-систем та розроблено методичний підхід до оцінювання впливу факторів глобального середовища на параметри розвитку бізнес-систем.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна

Ознайомлення з матеріалами дисертації, змістом автореферату та публікаціями дозволило дійти висновку, що робота відповідає вимогам щодо докторських дисертацій за сутністю, обґрунтованістю, достовірністю, обсягом, ступенем наукової новизни, структурою і оформленням. Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації та виносяться на захист, є теоретично обґрунтованими та містять результати їх практичного використання. Їх виклад супроводжується критичним оглядом та посиланнями Пархоменко Н.О. на результати наукових робіт вітчизняних та закордонних науковців за обраною темою, вдалим застосуванням загальнонаукових принципів проведення досліджень, використанням сучасного методичного інструментарію та засобів обробки вихідної інформації.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням сучасної інформаційної бази за темою дисертації, в тому числі офіційних статистичних даних, вітчизняних та іноземних рейтингових агенцій, нормативно-правових актів, які стосуються діяльності бізнес-систем, монографій, наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних фахівців, Інтернет-джерел. Здобувачем чітко визначено мету, сформульовано завдання, предмет та об'єкт дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота складається із вступу, п'ятих розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано мету, завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, висвітлено

наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, наведено відомості щодо апробації та публікації результатів дослідження.

У першому розділі «Теоретико-методологічні основи розвитку бізнес-систем» здобувачем розглянуто сучасні наукові погляди до сутності бізнес-систем (с. 43-48), охарактеризовано підходи до визначення бізнес-систем, а саме процесний, системний, ситуаційний, інституціональний, ресурсний, функціональний, конкурентний, сценарний (с. 49-53); сформовано завдання та характеристики бізнес-систем, визначено їх функціональні складові (с. 54-62), уточнено понятійно-категоріальний апарат розвитку бізнес-систем на основі уточнення термінів «стан бізнес-систем», «розвиток бізнес-систем», «метастан бізнес-систем», «управління розвитком бізнес-систем» (с. 63-95), визначено місце метастану в управлінні розвитком бізнес-систем (с. 96-100), розроблено концепцію управління розвитком бізнес-систем, яка дозволяє комплексно представити базисні та методологічні концептуальні положення щодо управління розвитком бізнес-систем з урахуванням властивостей, підходів та принципів розвитку бізнес-систем (с. 101-109).

У другому розділі «Передумови необхідності управління розвитком бізнес-систем в контексті змін глобального середовища» визначено сутність глобального середовища, визначено критерії класифікації бізнес-середовища та сформовано перелік факторів, що впливають на розвиток бізнес-систем в умовах глобального середовища (с. 112-125), доведено, що стан розвитку глобального середовища через дослідження позицій країн світу можна оцінити завдяки міжнародним рейтингам, що дозволило визначити тенденції розвитку (с.126-145), сформовано аналітичний інструментарій виявлення тенденцій розвитку глобального середовища (с.146-149), проведено аналіз стану розвитку вітчизняних та міжнародних бізнес-систем (с.150-168), за результатами аналізу та дослідження провідних найбільших компаній світу уточнено класифікацію бізнес-систем, що дозволило групувати та узагальнювати результати їх діяльності з метою виявлення тенденцій розвитку та визначення залежності впливу чинників зовнішнього середовища на діяльність бізнес-систем (с. 169-

177), запропоновано процедуру прийняття управлінських рішень щодо вибору траєкторії розвитку та моделі економічної поведінки бізнес-систем з урахуванням тенденцій взаємодії глобального та локального бізнес-середовища (с.178-212).

У третьому розділі «Методологія оцінювання розвитку бізнес-систем в умовах глобального середовища» систематизовано параметри стану бізнес-системи, які залежать від її діяльності та реагують на глобальне середовище досліджено та не залежать від її діяльності (с.215-219), запропоновано систему взаємозв'язку управлінських заходів, які дозволяють визначати та корегувати стан бізнес-систем (с.220-224), запропоновано методичний підхід до оцінювання параметрів стану бізнес-систем (с.225-247), сформовано методичний підхід до оцінювання розвитку бізнес-систем через ідентифікацію причинно-наслідкових зв'язків чинників зміни тенденцій розвитку бізнес-систем (с. 248-264), запропоновано методичний підхід до ідентифікації схильності бізнес-систем до кризового стану на основі індикаторів зміни їх стану (с.265-282) на основі якого розроблено модель передкризової динаміки (с.283-286).

У четвертому розділі «Методичне забезпечення управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища» сформовано методичний підхід до ідентифікації проблем в управлінні розвитком бізнес-систем (с. 289-305), визначено ключові параметри, що відображають основні тенденції розвитку бізнес-систем, які згруповано їх за критеріями адаптивність, гнучкість, ефективність та мобільність, (с.306-309), запропоновано методичний підхід оцінювання впливу факторів глобального середовища на параметри розвитку бізнес-систем на основі системи показників, що характеризують стан розвитку бізнес-систем та проведено його апробацію на прикладі міжнародних та вітчизняних бізнес-систем в сферах металургії та машинобудування (с. 309-326), розроблено науково-методичний підхід до формування інтелектуальної технології управління розвитком бізнес-систем, який також апробовано на

прикладних міжнародних та вітчизняних бізнес-систем (с. 327-347), що дозволило визначити їх метастан та спрогнозувати сценарії розвитку.

У п'ятому розділі «Формування методологічних підходів до формалізації стратегії розвитку бізнес-систем в умовах глобального середовища» розроблено механізм формування системи стратегічного управління розвитком бізнес-систем (с. 351-364), узагальнено світовий досвід формування стратегій розвитку бізнес-систем в умовах глобального середовища на основі чого визначено пріоритетні стратегії розвитку бізнес-систем (с. 365-372), сформовано методологічний підхід до розробки та реалізації стратегії управління розвитком бізнес-систем, який ґрунтується на розрахунку інтегрального показника метастану розвитку бізнес-систем, на основі чого розроблено структурно-логічну модель забезпечення стабільного розвитку бізнес-систем (с. 373-390), надано пропозиції щодо вибору стратегії розвитку бізнес-систем, що характеризує траєкторію їх розвитку та метастан бізнес-систем (с.391-402), запропоновано методичний підхід до формування стратегії організаційного розвитку в контексті змін глобального середовища (с. 403-437).

Вищезазначене дозволило розкрити авторський підхід у вирішенні науково-прикладної проблеми щодо управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища.

Обґрунтованість результатів роботи підтверджується використанням сучасних методів дослідження, зокрема: логічного та історичного аналізу, узагальнення, аналізу та синтезу – для дослідження теоретико-методологічних положень управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища, що стало основою концепції управління розвитком бізнес-систем; морфологічного аналізу – для уточнення категоріально-понятійного апарату теорії управління розвитком бізнес-систем в частині трактування таких дефініцій як «бізнес-система», «стан бізнес-систем», «розвиток бізнес-систем», «метастан бізнес-систем» «управління розвитком бізнес-систем»; контент-аналізу – для дослідження тенденцій розвитку глобального середовища, що стало основою удосконалення аналітичного інструментарію їх виявлення;

аналогії, аналізу та синтезу – для розширення класифікації бізнес-систем на основі дослідження розвитку міжнародних та вітчизняних бізнес-систем; аналітичний та логічний методи – для удосконалення процедури прийняття управлінських рішень щодо вибору траєкторії розвитку та типу економічної поведінки бізнес-систем з урахуванням тенденцій взаємодії глобального та локального бізнес-середовища; ранжування – для систематизації параметрів діагностики розвитку бізнес-систем; теорії графів – для ідентифікації причинно-наслідкових зв'язків чинників зміни тенденцій розвитку бізнес-систем, визначенні симптомів кризового стану, передбаченні метастану бізнес-систем, що стало основою формулювання методичного підходу до оцінювання розвитку бізнес-систем; експертних оцінок – для вибору параметрів та індикаторів оцінювання стану бізнес-систем; метод коефіцієнтів, експрес-діагностика банкрутства – для ідентифікації схильності бізнес-систем до кризового стану; скорингова модель – для ідентифікації проблемного простору в управлінні розвитком бізнес-систем та обґрунтування стратегічних альтернатив при розробці стратегії розвитку бізнес-систем в умовах глобального середовища; факторного аналізу – для обґрунтування набору показників оцінювання впливу факторів глобального середовища на параметри розвитку бізнес-систем; прогнозування, нейромодельовання – для формування стратегії управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища при розробці науково-методичного підходу до формування інтелектуальної технології управління розвитком бізнес-систем; структурного та функціонального аналізу – для розробки механізму формування системи стратегічного управління розвитком бізнес-систем; абстрактно-логічний метод та системний аналіз – для формування методологічного підходу до розробки та реалізації стратегії управління розвитком бізнес-систем; головних компонент (компонентний аналіз) – для розрахунку інтегрального показника метастану бізнес-систем; матрично-структурний аналіз – для розробки та обґрунтування стратегії організаційного розвитку в контексті змін глобального середовища;

абстрактно-логічний – для проведення теоретичних узагальнень, формулювання висновків і рекомендацій.

Наукова новизна представлених у дисертації результатів полягає в розробленні методологічних положень, які відображають розв'язання наукової проблеми управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища. Найбільш вагомими науковими здобутками здобувача є:

– сформовано концепцію управління розвитком бізнес-систем, основною ідеєю якої виступає подання сутності управління розвитком бізнес-систем як цілеспрямованого впливу на процеси, пов'язані із зміною стану бізнес-систем від наявного до бажаного якісно нового стану – метастану (п. 1.3); сформовано методологічний підхід до розробки та реалізації стратегії управління розвитком бізнес-систем з побудовою структурно-логічної моделі забезпечення стабільного розвитку бізнес-систем, що дозволило виділити етапи процесу розробки та реалізації стратегії розвитку та запропонувати інтегральний показник метастану бізнес-систем (п. 5.2); розроблено механізм формування системи стратегічного управління розвитком бізнес-систем, який ґрунтується на виробничій, технологічно-майновій, організаційній, фінансовій, маркетинговій, матеріально-постачальницькій, кадровій, соціальній, інноваційній, інформаційній, зовнішньоекономічній складових та визначає функції, завдання, принципи, методи управління відповідними бізнес-процесами і сприяє визначенню стратегічних орієнтирів, обґрунтуванню стратегії розвитку, розробці плану розвитку, корегуванню стану, обґрунтуванню стратегічних напрямів розвитку вітчизняних бізнес-систем у глобальному середовищі (п. 5.1);

– удосконалено категоріально-понятійний апарат розвитку бізнес-систем за рахунок уточнення понять «бізнес-система», «стан бізнес-систем», «розвиток бізнес-систем», «метастан бізнес-систем» «управління розвитком бізнес-систем» (пп. 1.1-1.3), класифікацію бізнес-систем на основі комплексного аналізу розвитку міжнародних та вітчизняних компаній (п. 2.2), процедуру прийняття управлінських рішень щодо вибору траєкторії розвитку та

формування типу економічної поведінки бізнес-систем яка враховує процеси єдності глобального і локального впливів, (п. 2.3), методичний підхід до оцінювання параметрів стану бізнес-систем який дозволяє систематизувати параметри діагностики розвитку бізнес-систем за критерієм залежності від діяльності бізнес-систем та реагування на вплив глобального середовища, що дозволяє здійснювати визначення індикаторів зміни стану (п.3.1), методичний підхід до ідентифікації причинно-наслідкових зв'язків чинників зміни тенденції розвитку бізнес-систем та визначення схильності бізнес-систем до кризового стану, особливістю якого є комплексне застосування інструментів оцінки причинно-наслідкових зв'язків та побудова моделі передкризової динаміки (пп.3.2-3.3), методичний підхід до оцінювання впливу факторів глобального середовища на параметри розвитку бізнес-систем, що ґрунтується на аналітичному інструментарії виявлення впливу тенденцій глобального середовища на розвиток бізнес-систем та сформованій системі показників, що характеризує стан розвитку бізнес-систем (п.2.1, 4.2);

– дістали подальшого розвитку методичний підхід до ідентифікації проблем в управлінні розвитком бізнес-систем, що дозволяє віднести бізнес-системи до певного класу розвитку, що надає можливість сформулювати стратегічні альтернативи при розробці відповідних стратегії розвитку бізнес-систем у глобальному середовищі (п.4.1), науково-методичний підхід до формування інтелектуальної технології управління розвитком бізнес-систем, який включає прогнозування розвитку бізнес-систем та розробку сценаріїв розвитку бізнес-систем за умови врахування впливу глобальних та локальних індикаторів (п.4.3), методичний підхід до розробки стратегії організаційного розвитку в контексті змін глобального середовища, що дозволяє обґрунтувати вибір організаційної форми бізнесу за умови впливу відповідних тенденцій (п.5.3).

Основні положення дисертації, висновки та пропозиції, що наводяться як логічний підсумок проведеної автором роботи, є достатньо повними та обґрунтованими з високим ступенем наукової аргументації.

3. Практичне значення результатів наукового дослідження та рекомендації щодо їхнього використання

Авторські пропозиції та рекомендації, теоретичні положення, методичні підходи та наукові розробки, які представлені у дисертаційній роботі, достатньо деталізовані і доведені до можливості практичного використання, що підтверджується відповідними довідками про впровадження.

Окремі теоретичні та науково-методичні положення щодо формування інноваційної стратегії розвитку промислового підприємства використані у навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця та включено у лекційний матеріал і зміст практичних занять під час викладання дисциплін «Менеджмент», «Міжнародні стратегії», «Технологічний та інформаційний розвиток міжнародного бізнесу», «Управління безпекою розвитку соціально-економічних систем» у процесі підготовки фахівців за спеціальностями 073 «Менеджмент» та 292 «Міжнародні економічні відносини» (довідка про впровадження від 26 квітня 2021 року № 21/86-24-76/1).

Результати дослідження, теоретичні та методичні розробки та пропозиції, які викладені в дисертаційній роботі, застосовуються у практичній діяльності ТОВ «Спецтрансапчасть» (довідка № 206/1 від 25.11.2020 р.); ТОВ «Куховар» (довідка № 322 від 15.12.2020 р.); ТОВ «ЗЕМЛЯ І ПРАВО» (довідка № 73 від 16.03.2021 р.); ТОВ «Спецтрансапчастина» (довідка № 112/4 від 16.03.2021 р.); ТОВ «Бізнес Юніон» (довідка № 64/1 від 24.03.2021 р.); АТ «Електромашина» (довідка № 98/3-02 від 21.04.2021 р.), Індустріальної групи УПЕК (довідка № 236-1/1-02 від 11.05.2021 р.); АТ Харківський підшипниковий завод (довідка № 1188/02 від 11.05.2021 р.); ТОВ «Спецвузавтоматика» (довідка № 824/04 від 08.06.2021 р.).

4. Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях

Результати дисертаційної роботи пройшли достатню апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня. У цих публікаціях у повній мірі викладені усі наукові результати, отримані дисертантом.

В опублікованих автором роботах знайшли відображення положення, висновки та рекомендації сформульовані в дисертації. За результатами дослідження опубліковано 55 наукових праць, серед яких: 1 одноосібна монографія; 1 розділ у колективній монографії; 3 статті у наукових виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science; 16 статей у наукових періодичних виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз; 4 статті у наукових фахових виданнях України; 6 статей у іноземних виданнях, які включено до міжнародних наукометричних баз, 24 публікації за матеріалами конференцій. Загальний обсяг публікацій 83,55 друк. арк., з яких 49,14 друк. арк. належить особисто автору.

Ознайомлення з друкowanими працями здобувача підтверджує достатній рівень відображення результатів дисертаційної роботи у наукових фахових виданнях України, виданнях, які включені до міжнародних науково-метричних баз даних, збірниках матеріалів наукових конференцій та авторефераті. Кількість, обсяг і якість друкowanих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

5. Відповідність дисертації та автореферату встановленим вимогам

Результати наукового дослідження Пархоменко Н.О., а також текст дисертації й автореферату подані автором науковим стилем, у відповідності з логікою та розробленою структурно-логічною схемою дослідження.

Рівень проведених досліджень, викладених у дисертації, відповідає сучасним вимогам до науково-дослідних робіт, що виконуються у закладах вищої освіти України. Автореферат за структурою і технічним оформленням відповідає визначеним стандартам Міністерства освіти і науки України. Зміст автореферату відповідає змісту дисертаційної роботи.

Зміст роботи відповідає назві теми, засвідчує логічність та завершеність дослідження і відповідає паспорту наукової спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Автореферат дисертації Пархоменко Н.О. у повній мірі відображає зміст, структуру, основні положення, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, і є ідентичним результатам дисертаційної роботи.

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Загальне враження від роботи позитивне. Проте, необхідно звернути увагу на ряд положень дисертаційної роботи, які є дискусійними і можуть стати предметом конструктивних обговорень під час захисту:

1. На с. 209-210 дисертації в табл. 2.20 наведено тенденції розвитку вітчизняних бізнес-систем за сферами діяльності у 2014-2020 роках. Водночас, серед досліджуваних напрямів діяльності бізнес-систем є сфери, які характеризуються лише позитивними, або лише негативними, або відображають і позитивні, і негативні тренди. Тому доцільніше було б, з нашої точки зору, також конкретизувати причини зміни тенденцій розвитку досліджуваних бізнес-систем за кожним напрямом діяльності.

2. Вважаємо, що результати аналізу тенденцій інноваційного розвитку міжнародних та вітчизняних бізнес-систем (п. 2.1) доцільніше було б відобразити у додатках до дисертаційної роботи.

3. У дисертаційній роботі визначення рівня впливу параметрів на розвиток бізнес-систем запропоновано здійснювати за допомогою експертної оцінки (с. 225-230). Проте недостатньо обґрунтованим є саме такий перелік параметрів внутрішнього та зовнішнього впливу.

4. У дисертаційній роботі автором розроблено методичний підхід до оцінювання розвитку бізнес-систем через ідентифікацію причинно-наслідкових зв'язків чинників зміни тенденцій розвитку бізнес-систем (п.3.2), відповідно до якого передбачається проведення оцінювання з використанням таких інструментів, як діаграма причинно-наслідкових зв'язків (Ісікави, «риб'ячий скелет», знаковий оргграф, діаграма причин та результатів), матрична діаграма

(матриця пріоритетів), метод п'ять «Чому?», метод поле кореляції, стратегічні карти, діаграми дерева подій, UML-моделі та потокові діаграми (с. 248-265). Вважаємо, що було б доцільно розглянути також можливість використання методів стратегічного аналізу, таких як матриця SPACE, матриця BCG, модель п'яти сил конкуренції М. Портера тощо, а також порівняти отримані результати на прикладі досліджуваних бізнес-систем.

5. У дисертаційній роботі ідентифікацію проблем в управлінні розвитком бізнес-систем було запропоновано здійснювати на основі показників рентабельність продажів, рентабельність EBITDA, коефіцієнт покриття, коефіцієнт фінансової незалежності (с. 298, табл. 4.2). Вважаємо за доцільне уточнити критерії вибору саме цих показників.

6. В процесі діагностування взаємозв'язку між ключовими параметрами розвитку бізнес-систем на екзогенними факторами глобального та національного впливу у п. 4.2. в якості параметрів впливу були визначені національні індикатори розвитку економіки (с. 309-312), серед яких коефіцієнт покриття експорту імпортом. Водночас не зовсім зрозуміло обґрунтованість використання цього показника для оцінки розвитку вітчизняних бізнес-систем.

7. У пункті 5.2 дисертаційної роботи автором здійснено визначення інтегрального показника метастану (с. 395-396, табл. 5.6) за показниками, що характеризують внутрішній стан розвитку бізнес-систем. Доцільно було б конкретизувати даний перелік показників.

Однак, зазначені дискусійні положення і наведені вище зауваження не знижують загальну позитивну оцінку проведеного дослідження, зроблених та отриманих висновків у дисертаційній роботі Пархоменко Н.О.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Пархоменко Наталії Олександрівни «Управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища: теорія, методологія та практика» є самостійною, завершеною науковою працею, результати якої мають наукову новизну та практичну цінність, забезпечують вирішення завдання щодо наукового обґрунтування й розробки теоретичних та

методологічних положень з управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища та практичного інструментарію щодо їх реалізації в контексті активізації зовнішньоекономічної діяльності.

Актуальність, новизна, обґрунтованість основних наукових положень, висновків і рекомендацій проведеного дослідження, а також його значущість для економічної науки і практики свідчать, що дисертаційна робота повністю відповідає вимогам пунктів 9, 10, 12, 13 та 14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами та доповненнями), а її автор – Пархоменко Наталія Олександрівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,
професор кафедри менеджменту
інноваційного підприємництва та
міжнародних економічних відносин
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
доктор економічних наук, професор

 Н.М. Шматько

Підпис засвідчую:

вчений секретар

Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»

 О.Ю. Заковоротний